

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R.**, zastúpeného **L. L.**, advokátom so sídlom v B., proti žalovaným 1/ **L.**, 2/ **S.**, 3/ **S.**, 4/ **S.**, 5/ **Š.**, 6/ **V.**, 7/ **N.**, 8/ **S.**, 9/ **M.**, 10/ **M.**, 11/ **M.**, 12/ **M.**, 13/ **P.**, 14/ **M.**, 15/ **M.**, o navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Bratislava V, pod sp.zn. 39 C 160/2007, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 19. augusta 2011, sp. zn. 9 Co 322/2011 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 19. augusta 2011, sp.zn. 9 Co 322/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V uznesením z 9. júla 2007, č.k. 39 C 160/2007-9 odmietol podanie žalobcu z 24. apríla 2007 z dôvodu existencie väd, pre ktoré, podľa jeho názoru, nie je možné v konaní pokračovať a ktoré neboli odstránené ani potom, ako žalobcu uznesením z 22. mája 2007, č. k. 39 C 160/2007-8 vyzval na ich odstránenie.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. augusta 2011, sp.zn. 9 Co 322/2011 odvolanie žalobcu odmietol a žalovaným 1/ až 15/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení poukázal na uznesenie súdu prvého stupňa z 3. augusta 2007, č.k.

39 C 160/2007-130, v ktorom tento vyznal žalobcu, aby v lehote 15 dní odstránil vady svojho odvolania s tým, aby uviedol, v akom rozsahu napáda uznesenie súdu prvého stupňa o odmietnutí jeho podania, v čom považuje toto rozhodnutie alebo postup súdu za nesprávny, čoho sa konkrétne v odvolaní domáha (t.j. aké rozhodnutie odvolacieho súdu navrhuje vydať). Zdôraznil, že žalobca faxovým podaním doručeným súdu prvého stupňa 13. augusta 2007 (č.l. 132 a 133 spisu) vytýkané nedostatky odvolania neodstránil; požiadal len o predĺženie lehoty na doplnenie a opravu podania z dôvodu čerpania dovolenky a 11. septembra 2007 (č.l. 134 spisu) doručil súdu prvého stupňa plnú moc na zastupovanie v konaní pre Dr. univ. Ing. J. S., PhD., jeho odvolanie však zostalo nedoplnené. Poukázal na ustanovenie § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. a z dôvodu, že odvolanie žalobcu proti uzneseniu súdu prvého stupňa o odmietnutí jeho podania nespĺňalo zákonom požadované náležitosti a k odstráneniu nedostatkov odvolania nedošlo ani po výzve súdu prvého stupňa, odvolanie žalobcu s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. d) O.s.p. odmietol. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. s použitím § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie žalobca. Namietal, že postupom súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. Bol toho názoru, že záver súdu prvého stupňa o nedostatkoch žaloby, ktoré by bránili pokračovať v konaní, neobstojí. Mal za to, že nemožnosť pokračovať v konaní zaviniť súd prvého stupňa, pretože žalobcu nepoučil konkrétne a dostatočne, ako má nehnuteľnosti označiť o ostatné vytýkané nedostatky považoval za odstránené. Ďalej namietal, že ani vady jeho odvolania, ktoré mu súd prvého stupňa vytkol, neznemožňovali odvolaciemu súdu pokračovať v odvolacom konaní a o odvolaní rozhodnúť. Uviedol, že nakoľko uznesenie súdu prvého stupňa obsahovalo iba jeden výrok, bolo zrejmé, že jeho odvolanie smeruje proti tomuto výroku, že z obsahu jeho odvolania bolo zrejmé, že žiada pokračovať v konaní a že neuvedenie údajov o tom, aké rozhodnutie odvolacieho súdu požaduje vydať, nebráni pokračovaniu v konaní. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky o rozsahu a spôsobe postupu súdov pri odstraňovaní väd podania v zmysle § 43 ods. 1 a 2 O.s.p., pričom namietal nezrozumiteľnosť poučenia súdov a ich prílišný formalizmus pri posudzovaní jeho podaní. Žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolací súd (aj so zreteľom na obsah dovolania) sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh

na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv (napr. právo zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy a pod.).

V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky má znaky odňatia možnosti pred súdom konať tiež procesný postup odvolacieho súdu, ktorý odmietne odvolanie bez splnenia podmienok uvedených v § 218 ods. 1 O.s.p. (R 23/1994).

Podstata znemožnenia realizácie procesných práv účastníka tu spočíva v odňatí možnosti domôcť sa zákonom predpísaným spôsobom (podaním odvolania) preskúmania vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia z (neexistujúceho) dôvodu, ktorý má základ v opravnom prostriedku (konkrétne v tom, že odvolanie nemá predpísané náležitosti alebo bolo podané po uplynutí odvolacej lehoty alebo neoprávnenou osobou alebo proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom nemožno napadnúť). Pri tomto vadnom procesnom postupe sa odvolací súd bez zákonného podkladu odmietne zaoberať odvolaním, jeho opodstatnenosťou a v ňom uvádzanými odvolacími dôvodmi.

Podľa ustanovenia § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. d) O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Z ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 veta prvá O.s.p.).

Citované ustanovenie § 43 ods. 2 prvá veta O.s.p. v spojitosti s § 211 ods. 2 O.s.p. primerane platí aj pre odvolacie konanie. Odmietnutie odvolania v zmysle citovaného ustanovenia § 218 ods. 1 písm. d) O.s.p. pre nedostatok náležitostí odvolania preto prichádza do úvahy len vtedy, ak ide o také nedostatky, pre ktoré nemožno v odvolacom konaní pokračovať. Iný postup súdu by mohol viesť k nadmiernemu formalizmu, a teda k nerešpektovaniu zásady zabezpečenia spravodlivej ochrany práv účastníkov v občianskom súdom konaní, vyplývajúcej z ustanovenia § 1 O.s.p.

V tejto súvislosti poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 (publikovaný pod č. 85/2002), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, a nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie procesných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci žalobcom podaný obsah odvolania a ním formulovaný odvolací návrh (petit) neznemožňoval odvolaciemu súdu pokračovať v odvolacom konaní a o odvolaní rozhodnúť. I keď žalobca ani na výzvu súdu prvého stupňa výslovne nedoplnil odvolanie údajmi o tom, v akom rozsahu napadá uznesenie súdu prvého

stupňa, v čom považuje rozhodnutie alebo postup súdu za nesprávny a čoho sa domáha, z obsahu jeho odvolania je zrejmé, že napadol výrok uznesenia súdu prvého stupňa o odmietnutí podania (ako jediný výrok uznesenia), ďalej je z obsahu zrejmé, že žiada, aby sa v konaní o jeho žalobe pokračovalo (aby bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a rovnako je zrejmé, že žalobca v odvolaní vyjadril nesúhlas s postupom súdu a jeho záverom o tom, že jeho podanie nespĺňalo náležitosti podania v zmysle § 42 ods. 3 v spojení s § 79 ods. 1 O.s.p.

Ak odvolací súd rozhodol o odmietnutí odvolania pre nesplnenie zákonných podmienok upravujúcich náležitosti podaného odvolania, hoci odvolanie žalobcu posudzované podľa jeho obsahu obsahovalo náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 205 ods. 1, 2 O.s.p. a neznemožňovalo pokračovať v konaní o ňom, odňal odvolateľovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 10 ods. 1, § 201 a § 212 a nasl. O.s.p.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. júna 2012

JUDr. Vladimír Magura, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová

